

*Granskning och bedömning
av kvalitetsarbetet
vid Högskolan på Gotland*

HÖGSKOLAN PÅ GOTLAND

Höskoleverkets rapportserie 2002:17 R

 HÖGSKOLEVERKET
National Agency for Higher Education

*Granskning och bedömning
av kvalitetsarbetet
vid Högskolan på Gotland*

Granskning och bedömning av lärosätenas kvalitetsarbete är nu inne på sin andra omgång, i vilken lärosätena får välja om bedömningen skall genomföras med eller utan platsbesök. Det övergripande syftet med granskningarna är att bidra till förbättring och utveckling av lärosätenas eget kvalitetsarbete. Denna andra bedömning är en uppföljning av den tidigare med inriktning på vilka resultat som kvalitetsarbetet har haft/har på verksamheten i stort. Det står lärosätena och bedömarna fritt att ta upp ytterligare aspekter. De förslag och rekommendationer som ges i dessa avseenden ligger inom lärosätets ansvar att hantera på det sätt man önskar.

Högskoleverket • Birger Jarlsgatan 43 • Box 7851, 103 99 Stockholm
tfn 08-563 085 00 • fax 08-563 085 50 • e-post hsv@hsv.se • www.hsv.se

Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan på Gotland

Producerad av Högskoleverket i juni 2002

Högskoleverkets rapportserie 2002:17 R

ISSN 1400-948X

Innehåll: Högskoleverket, utvärderingsavdelningen, Lisa Jämmtsved Lundmark

Grafisk form: Högskoleverkets informationsavdelning

Tryck: Högskoleverkets vaktmästeri, Stockholm, juni 2002

TRYCKT PÅ MILJÖMÄRKT PAPPER

Innehållsförteckning

Sammanfattning	5
Inledning	7
Bedömaregruppens arbete	9
Bedömningens utgångspunkter	9
Bedömningsprocessen	9
Högskolan på Gotland	11
Bakgrund, tillkomst och förutsättningar	11
Kvalitetsarbetet	13
Bedömning och rekommendationer	17
Högskolans strategi och profilering	17
Högskolans kvalitetsarbete	18
Särskilda kvalitetsmål	23
Bilaga 1	27
Material och bedömningsunderlag	27
Bilaga 2	29
Program för bedömaregruppens platsbesök	29

Sammanfattning

Den 1 juli 1998 erhöll högskoleutbildningen på Gotland status som självständig högskola, Högskolan på Gotland. Högskoleutbildning har funnits på Gotland sedan 1986, först i regi av Utvecklingscentrum Gotland senare av Länsstyrelsen på Gotland, som köpte utbildningsprogram och kurser från andra universitet och högskolor. Regeringen tillsatte 1996 *Organisationskommittén för en ny högskola på Gotland*. Kommitténs uppgift var att förbereda inrättandet av en självständig högskola på Gotland. Från 1997 fram till Högskolans bildande 1998 hade organisationskommittén ansvaret för högskoleutbildningen på Gotland. Det av Länsstyrelsen inrättade forskningscentrat, Centrum för Östersjöstudier (CFÖ), överfördes också till den nya högskolan.

Redan när högskolan bildades var det ekonomiska läget bekymmersamt. Högskolan tog över skulder från tidigare skede och redan ingångna avtal med andra universitet och högskolor. Flera av dessa avtal var ekonomiskt oförmånliga för högskolan. Högskolan på Gotland har därför alltsedan starten brottats med ekonomiska problem samtidigt som man arbetat med att bygga upp den nya högskolan och etablera egna utbildningar. Idag har högskolan cirka 1 200 årsstudieplatser. Utbildning i samarbete med andra lärosäten utgör fortfarande en stor del av högskolans grundutbildningsverksamhet.

Det har saknats tid för högskolans ledning att djupare engagera sig i kvalitetsfrågorna eftersom högskolan befunnit sig i ett uppbyggnadsskede där ekonomiska och organisatoriska frågor har dominerat. I föreliggande rapport presenterar bedömargruppen råd och rekommendationer till högskolans styrelse och ledning, som kan vara till hjälp när högskolan till hösten 2002 går in i ett nytt skede med en ny organisation och en nysatsning på kvalitetsarbetet.

Bedömargruppen har utöver att granska högskolans kvalitetsarbete också valt att kommentera högskolans strategi och profilering. Högskolan föreslås göra en studie av framtida scenarier och profiler för Högskolan på Gotland. I en sådan studie bör ingå överväganden om vilka hot och möjligheter en fortsatt satsning på köpta utbildningar och distansutbildningar innebär. Högskolan bör också utveckla en långsiktig strategi för köp av utbildningar.

Högskolans strävan att expandera utbildningsverksamheten och synliggöra en profilering av högskolan har bl.a. inneburit att ett flertal nya utbildningsprogram tillkommit under en kort tid. Högskolans vilja till utveckling och nytänkande är vällovlig, dock måste takten anpassas till de förutsättningar som finns vad gäller resurser och organisation.

Högskolan har goda etablerade internationella kontakter inom forskningen. Men man bör skapa större möjligheter att ta tillvara dessa kontakter inom den grundläggande utbildningen.

Högskolans måldokument, som antogs i februari 2000, är allmänt formulerat och det är svårt att utläsa vilka konkreta övergripande mål högskolan har. För att kunna följa upp och utvärdera verksamheten behöver högskolan omarbete sitt måldokument och formulera övergripande mål, men också formulera inriktningsmål och mätbara mål. Det är också viktigt att högskolans mål är kända och accepterade på alla nivåer i organisationen. Då kan de övergripande målen brytas ner och utvecklas vidare på högskolans enheter vilket är nödvändigt för ett fortsatt fungerande kvalitetsarbete.

Det kvalitetsprogram som finns vid Högskolan på Gotland är allmänt formulerat och inte kopplat till högskolans löpande planerings- och utvecklingsarbete. Ett kvalitetsutvecklingsprogram bör utarbetas som knyts till verksamhetsplanering, budgetarbete och årsredovisning. I den nya organisationen bör högskolans kvalitetsarbete integreras i de reguljära verksamheterna. Försöket att utnyttja samverkansavtalet som organisatorisk grund för kvalitetsarbetet är intressant, men det behöver utvärderas i relation till högskolans övriga organisation.

Inom högskolan finns flera exempel på utvecklat kvalitetstänkande som kan tas tillvara i det fortsatta arbetet med ett kvalitetsutvecklingsprogram för högskolan som helhet. Det gäller dels kursvärderingar som fungerar mycket väl inom vissa utbildningar, dels olika typer av kvalitetsarbete som bedrivs inom högskolans administrativa stödfunktioner.

Den nära och exklusiva lärandemiljö som finns vid Högskolan på Gotland har stora fördelar. Studenter och lärare är alla mycket positiva till högskolan och arbetsvillkoren där. Studenterna har stort informellt inflytande över sin utbildning och de kan lätt kontakta sina lärare. Högskolan på Gotland står nu inför en ny etapp i sin utveckling, där större vikt måste läggas vid de formella strukturerna och systematiken i kvalitetsarbetet.

Inledning

En av Högskoleverkets uppgifter är att granska och bedöma kvalitetsarbetet vid universitet och högskolor. Granskningarna omfattar hela lärosäten och avser inte i första hand kvaliteten i sig utan de processer som säkrar och förbättrar kvaliteten. Som ett stöd i detta utvecklingsarbete har Högskoleverket sedan 1995 granskat kvalitetsarbetet vid svenska lärosäten. För att fortsätta stimulera förbättring av verksamheten vid universitet och högskolor genomför Högskoleverket under 1999–2002 en uppföljande omgång bedömningar. I denna ingår även de senast inrättade högskolorna, däribland Högskolan på Gotland, som alltså inte tidigare har genomgått någon kvalitetsarbetsgranskning.

Avsikten med en kvalitetsarbetsgranskning är i första hand att bidra till högskolans eget utvecklingsarbete genom att peka på möjliga förbättringsåtgärder. Bedömargruppens synpunkter ska inte uppfattas som kritik utan som råd och rekommendationer, i första hand till högskolans styrelse och ledning.

I bedömargruppen har ingått:

- Fil. dr *Lillemor Kim*, forskningsledare vid institutet för studier av utbildning och forskning (SISTER) och f.d. rektor vid Mälardalens högskola, ordförande i bedömargruppen
- Studerande *Jimmy Magnusson*, kårordförande Halmstad Studentkår
- Landsantikvarie *Stig Rydh*, f.d. läns museichef för Upplandsmuseet
- Tekn. dr *Birgitta Stymne*, f.d. rektor vid Högskolan i Gävle
- *Lisa Jämtsved Lundmark*, Högskoleverket, projektansvarig och bedömargruppens sekreterare

Bedömargruppen står själv för de bedömningar och rekommendationer som redovisas i rapporten. Högskoleverket har svarat för det administrativa genomförandet av granskningen.

Det är vår förhoppning att granskningsrapporten ska vara till hjälp i Högskolan på Gotlands fortsatta kvalitetsarbete.

För bedömargruppen
Lillemor Kim

Lisa Jämtsved Lundmark

Bedömargruppens arbete

Bedömningens utgångspunkter

Ramen för bedömningen har satts av de riktlinjer som anges i *Fortsatt granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid universitet och högskolor. Utgångspunkter samt angrepps- och tillvägagångssätt för Högskoleverkets bedömningsarbete (1998:21 R)*. Av de bedömningsaspekter som anges i denna rapport har bedömargruppen lagt tyngdpunkten vid lärosätets självregleringssystem, dvs. högskolans system för faktainsamling, utvärderings- och förbättringsarbete utifrån de mål som finns uppsatta. Därutöver har bedömargruppen valt att granska kvalitetsarbetet vid Högskolan på Gotland ur några specifika aspekter, nämligen ledarskapet och styrningen, personalens och studenternas medverkan och delaktighet, sambandet mellan grundutbildning och forskning, bibliotekets funktion samt det internationella utbytet och samarbetet.

Bedömningsprocessen

Från augusti till oktober 2001 rekryterades bedömargruppen för kvalitetsarbetsgranskningen vid Högskolan på Gotland, utifrån lämnade förslag från högskolan. I oktober 2001 hölls ett upptaktsmöte inför kvalitetsarbetsgranskningen av Högskolan på Gotland. Då träffade bedömargruppens ordförande Lillemor Kim och Högskoleverkets kontaktperson Lisa Jämstved Lundmark rektor Gunhild Beckman, personalchef Catharina de Flon som var sammankallande i kvalitetsarbetsgruppen, Helena Petrini kvalitetsarbetsgruppens sekreterare samt kärordförande Katarina Palmgren. Under mötet diskuterades bl.a. Högskolan på Gotlands framväxt, organisation och ledningsstruktur, kvalitetsarbete samt utgångspunkter och tidplan för den aktuella kvalitetsarbetsgranskningen.

Den 15 december 2001 kom högskolan in med sin självvärderingsrapport till Högskoleverket. Bedömargruppen träffades vid två tillfällen, den 30 januari och den 20 februari 2002, för att gå igenom förutsättningarna för bedömningen, planera och förbereda arbetet med och genomförandet av platsbesöket. Platsbesöket inleddes den 4 mars och avslutades den 6 mars 2002. Programmet för platsbesöket samt en förteckning över de personer som bedömargruppen träffade redovisas i bilaga 2.

Efter platsbesöket hade bedömargruppen två möten på Högskoleverket, den 18 mars och den 24 april 2002, då gruppen tog ställning till innehållet i rapporten. Högskolan fick tillfälle att lämna synpunkter på sakinnehållet i rapporten innan den slutgiltigt fastställdes av bedömargruppen. Ett återförings-

möte planeras att hållas vid Högskolan på Gotland under den senare delen av våren 2002.

Under våren 2002 har högskolestyrelsen fattat beslut om en ny organisation av Högskolan på Gotland. Bedömargruppen har informerats om denna omorganisation men ej vägt in detta i sina bedömningar.

Högskolan på Gotland

Bakgrund, tillkomst och förutsättningar

Högskolan på Gotland har en historia som sträcker sig tillbaka till 1986 då Utvecklingscentrum Gotland etablerades med högskoleutbildningar i arkeologi, företagsekonomi och konstvetenskap i samarbete med Stockholms universitet. 1987 beslöt riksdagen att inrätta en särskild organisation för högskoleutbildning på Gotland, och 1988 startade högskoleutbildning med Länsstyrelsen på Gotland som beställar- och upphandlingsorganisation. Länsstyrelsen köpte utbildningsprogram och kurser från universitet och högskolor på fastlandet. Förutom att förlägga högskoleutbildning till Gotland var målet att skapa förutsättningar för en högskola på Gotland. För att ytterligare bereda grund för en ny högskola och stödja forskning på Gotland inrättade Länsstyrelsen år 1995 ett forskningscentrum, Centrum för Östersjöstudier, CFÖ.

1996 tillsatte regeringen *Organisationskommittén för en ny högskola på Gotland*, med dåvarande statssekreteraren, Göran Löfdahl, som ordförande. Kommitténs uppgift var att förbereda inrättandet av en självständig högskola på Gotland. Den 1 januari 1997 tog organisationskommittén över det utbildningsansvar för högskoleutbildning som tidigare legat under Länsstyrelsen. Även CFÖ överfördes från Länsstyrelsen. Den 1 juli 1998 erhöll högskoleutbildningen på Gotland status som självständig högskola, Högskolan på Gotland.

Redan när högskolan bildades var det ekonomiska läget bekymmersamt. Högskolan tog över skulder från tidigare skede och redan ingångna avtal med andra universitet och högskolor. Flera av dessa avtal var ekonomiskt oförmånliga för högskolan. Det är viktigt att känna till att Högskolan på Gotland alltsedan starten brottats med ekonomiska problem samtidigt som man har arbetat med att bygga upp den nya högskolan och etablera egna utbildningar.

Idag har Högskolan på Gotland byggt upp flera egna utbildningsprogram och kurser med egen lärarkompetens. Utbildning i samarbete med andra lärosäten är fortfarande en viktig del av högskolans verksamhet. Drygt hälften av högskolans studenter läser utbildningar som högskolan köper av andra universitet och högskolor. De största köputbildningarna vid högskolan är för närvarande IT/ekonomiprogrammet, som ges av Stockholms och Linköpings universitet, samt lärarprogrammet, som ges av Lärarhögskolan i Stockholm. Av högskolans cirka 1 200 årsstudieplatser 2001 avser cirka 400 IT/ekonomiprogrammet och 200 lärarprogrammet. Från hösten 2002 kommer högskolan att erbjuda socionomutbildning i samarbete med Örebro universitet. Det tidigare samarbetet med KTH om ingenjörsutbildning har upphört i och med utgången av år 2000.

Den egna verksamheten och kompetensen, som högskolan successivt byggt upp sedan tillkomsten 1998, finns främst inom humaniora/samhällskunskap men också inom naturvetenskap och teknik. Högskolan fick hösten 2001 generell kandidatexamensrätt och har hittills utfärdat kandidatexamen med huvudämnena arkeologi, etnologi, historia, konstvetenskap och kulturgeografi samt magisterexamen med huvudämnet arkeologi.

Vid högskolan pågår en stor satsning inom området *Gotland Art and Media Education (GAME)*, som bl.a. innefattar två nya utbildningsprogram: spelutveckling och nya medier samt gestaltning i nya medieformer. Utbildningarna bygger på en kombination av konstnärliga, tekniska, humanistiska och samhällsvetenskapliga ämnen, där de tekniska och konstnärligt gestaltande blocken utgör hörnpelarna. Uppbyggnaden av forskning kring spel och utvecklingen av dessa program ses som mycket viktiga för högskolans framtid.

Högskolan satsar också på nätbaserade utbildningar. Inom projektet *Gotland Virtual University* utvecklar Högskolan på Gotland kurser och utbildningar som kan läsas på IT Campus Almedalen. Målet är att samtliga studenter vid högskolan ska kunna välja att studera med fysisk närvaro på Campus Almedalen i Visby och/eller via interaktiva medier på IT Campus Almedalen. Idag erbjuder högskolan 30 kurser på distans. Läsåret 2000/01 läste drygt 12 procent av högskolans studenter på distans. I och med högskolans satsning på distansutbildning har högskolan också investerat i IT-utrustning. Studenterna har god tillgång till datorer – det går idag cirka fem studenter per dator på högskolan. Studenterna erbjuds även IT-utbildning, så att de kan ta s.k. datakörkort.

Inför läsåret 2002/2003 kan studenter välja bland sammanlagt 14 utbildningsprogram, 64 fristående kurser (varav 30 på distans) samt 27 sommarkurser.

Den forskning som bedrivs vid högskolan är i stor utsträckning ämnesövergripande och bedrivs i nätverk med forskare vid svenska och utländska lärosäten. Högskolans totala intäkter för forskning var år 2001 cirka 16 miljoner kronor, varav 4 miljoner kronor i reguljära forskningsanslag. CFÖ:s forskning och administration finansieras helt med externa medel och intäkterna utgjorde större delen av högskolans externa medel, som år 2001 var 10,5 miljoner kronor. Högskolan har inga egna doktorander, men vid högskolan verkar cirka 20 doktorander som är knutna till andra universitet och högskolor i Sverige och andra länder.

Vid högskolan finns en särskild stödfunktion, Innova Gotland, för det utåtriktade arbetet. Innova förmedlar examens- och projektarbeten från företag, organisationer och myndigheter, hjälper studenter att få "fadderföretag" som de kan följa under sin utbildning och fungerar som länk mellan näringslivet, offentlig verksamhet och Högskolan på Gotland.

Av högskolans 40 fast anställda lärare är 1 professor, 23 lektorer, 12 adjunkter och 4 lärare. Därtill kommer ett 50-tal anställda som har viss undervisning, t.ex. timplärare, forskare och handledare. Inom högskolans förvaltning och administration arbetar 30–35 personer.

Vid högskolan har all utbildningsverksamhet hittills varit samlad i en institution under ledning av en prefekt. Rektors kansli består av en planeringschef, en sekreterare och en informatör. Högskolans förvaltning är indelad i fem enheter: studerandeenheten, ekonomienheten, IT-enheten, personalenheten samt intendentur- och receptionsenheten. Tjänsten som förvaltningschef är vakant. CFÖ, Innova, Internationella sekretariatet och Almedalsbiblioteket utgör egna arbetsenheter. På grund av högskolans snabba expansion görs nu en översyn av högskolans organisation. Högskolestyrelsen avser att fatta beslut om en ny organisation i april–maj 2002, som bl.a. innebär en uppdelning av den nuvarande institutionen på tre separata institutioner. Varje institution kommer att ledas av en prefekt. Den nya organisationen träder i kraft den 1 juli 2002.

Högskolan finns samlad på ett campus med centralt läge nära hamnen, invid Almedalen i Visby. Lokalerna är delvis nybyggda och delvis inrymda i nyrestaureerade lokaler. Det nya Almedalsbiblioteket invigdes i september 2001. Det är ett gemensamt folk- och högskolebibliotek med Gotlands kommun och högskolan som huvudmän.

Högskolan på Gotland är en av Sveriges minsta och yngsta högskolor. Dess villkor skiljer sig i väsentliga avseenden från andra universitets och högskolors. Samtidigt lever Högskolan på Gotland under samma generella regelsystem som, de i många fall betydligt större, universiteten och högskolorna runtom i landet. Det skapar särskilda problem för en liten specialiserad högskola. Det är framförallt svårt att leva upp till krav på både bredd och profilering inom en begränsad ram och det är svårt att bära upp de gemensamma funktionerna utifrån en ekonomiskt smal bas. Det geografiska läget ger dessutom Högskolan på Gotland speciella villkor när det gäller rekrytering av studenter och lärare. Högskolans strategi för att möta dessa problem kan sammanfattas i följande punkter:

- Fortsatt expansion upp till en nivå som ekonomiskt förmår bära verksamheten.
- Lämplig avvägning mellan bredd (bl.a. genom köp av utbildning från andra högskolor) och profilering utifrån Högskolan på Gotlands specifika förutsättningar.
- Satsning på distansutbildning.

Kvalitetsarbetet

1999 utarbetades ett kvalitetsprogram för Högskolan på Gotland. Programmet är allmänt formulerat och utgör en första, ganska allmänt formulerad utgångspunkt för högskolans kvalitetsarbete. Rektor och högskolestyrelsen har varit intresserade av kvalitetsfrågorna, men det har saknats tid och ett djupare engagemang i dessa frågor, eftersom högskolan befunnit sig i ett uppbyggnadsskede där de akuta ekonomiska och organisatoriska frågorna har dominerat.

Högskolan på Gotland påbörjade sitt egentliga kvalitetsarbete år 2000 med anledning av att högskolan var aktuell för kvalitetsarbetsgranskning av Högskoleverket. I oktober 2000 inbjöds professor Berit Askling från Göteborgs universitet för att tala om kvalitet och kvalitetsarbete inom högre utbildning för all personal vid högskolan. Syftet var att förbereda och motivera personalen inför det självvärderingsarbete som högskolan stod inför.

Rektor tillsatte också en arbetsgrupp som fick i uppdrag att driva arbetet med självvärderingen. Arbetsgruppen för kvalitetsfrågor bestod av två representanter från institutionen och två från förvaltningen. Arbetet leddes av högskolans personalchef. Någon student deltog inte i kvalitetsarbetsgruppen, vilket enligt uppgift berodde på att gruppens arbete inte var att driva policyfrågor kring kvalitetsarbetet utan enbart att fungera som en praktiskt arbetande grupp.

Kvalitetsarbetet kom att påverkas av det lokala samverkansavtal som högskolan ingick under 2001. Avtalet innebär bland annat att högskolans samtliga medarbetare delas in i grupper som har regelbundna arbetsplatsträffar, APT. Vid dessa träffar initieras och diskuteras frågor om bl.a. verksamhet och budget, personalplanering och rekrytering. En samordnare inom varje grupp för frågorna vidare till en central samverkansgrupp med representanter för institutionen, förvaltningen, personalorganisationerna och studenterna. Den centrala samverkansgruppen bereder aktuella ärenden inför rektor och högskolestyrelse. På så sätt ska organisationen utveckla sina kommunikations- och förankringsprocesser. Kvalitetsarbetet har hittills organisatoriskt bedrivits i enlighet med detta förfarande. Samverkansavtalet som helhet ska utvärderas i slutet av 2002.

Arbetsgruppen för kvalitetsfrågor utformade en frågemanual, som låg till grund för självvärderingen. Frageställningarna utgick från Högskoleverkets rapport *Fortsatt granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid universitet och högskolor (1998:21 R)* och från högskolans maldokument. Fjorton arbetsplatsgrupper med totalt cirka 120 personer deltog i självvärderingen. Varje grupp redovisade sina samlade synpunkter, som sedan sammanställdes av kvalitetsarbetsgruppen. Det innebär att all personal hade möjlighet att vara delaktig i självvärderingsprocessen.

Parallellt med arbetsplatsgruppernas arbete gjordes en enkätundersökning bland studenterna i syfte att få deras synpunkter på verksamheten. Av högskolans cirka 1 300 studenter svarade 197 på enkäten.

Den slutgiltiga självvärderingen är i stort sett en sammanställning av de svar som kom in från arbetsplatsgrupperna, studenternas enkätsvar samt kvalitetsarbetsgruppens reflektioner över högskolans starka och svaga sidor. Svaren från arbetsplatsgrupperna redovisas genomgående med uppdelning på institution och förvaltning. Specifika beskrivningar som rör enskilda delar av högskolans verksamhet kan utöver detta inte urskiljas i självvärderingen. Bland annat särredovisas inte den forskningsverksamhet som bedrivs vid institutionen och CFÖ. Det gör inte heller grundutbildnings- och forskningsnämndernas

arbete. Som tidigare nämnts deltog inte studenterna i självvärderingsarbetet, varför deras synpunkter inte heller finns med i sammanställningen annat än som redovisning av inkomna enkätsvar.

Självvärderingens slutliga utformning diskuterades i ledningsgruppen innan den godkändes av rektor. Högskolestyrelsen har löpande informerats om högskolans självvärderingsarbete och den slutgiltiga rapporten har delgivits men däremot inte behandlats i styrelsen. Sammantaget innebär detta att bedömaregruppen saknat en del information i självvärderingen – uppgifter som hämtades in i särskild ordning inför platsbesöket.

Efter att självvärderingen slutförts har kvalitetsarbetsgruppen inte något fortsatt uppdrag att driva kvalitetsarbetet i högskolan. Personalchefen är huvudansvarig för samordningen av kvalitetsarbetet, men några direktiv från rektor för detta arbete finns inte. Högskolans ledning avvaktar den nya organisationen och bedömaregruppens rapport för att fatta beslut om hur högskolans fortsatta kvalitetsarbete ska bedrivas.

Bedömning och rekommendationer

Högskolans strategi och profilering

Det ligger utanför bedömargruppens mandat att bedöma Högskolan på Gotlands strategi och profilering. Frågan är samtidigt nära förknippad med målen för högskolan på längre sikt och ingår därmed i förutsättningarna för ett framgångsrikt kvalitetsarbete. Bedömargruppen redovisar därför inledningsvis några synpunkter i denna fråga.

Som redan nämnts är högskolan inriktad på att expandera sig ur dagens ansträngda ekonomiska situation genom att skapa nya profilområden och köpa utbildningar från andra högskolor samt satsa på nätburen utbildning. Enligt bedömargruppens mening är det angeläget att diskussionen på denna punkt förs vidare och att olika alternativ vägs mot varandra i ljuset av vunna erfarenheter och tänkbara framtidsbilder.

En alternativ utveckling kan vara att högskolan strävar efter att bevara och utnyttja småskaligheten, bygger vidare på högskolans unika förutsättningar – kompetensmässigt och geografiskt – samt utvecklar de nära och individualiserade undervisningsmetoderna. Erfarenheten visar att den nära och exklusiva lärandemiljön som kan skapas vid en högskola som den på Gotland har stora fördelar. De studenter och lärare vi mötte vid platsbesöket var alla mycket positiva till högskolan och arbetsvillkoren där.

En framtidsdiskussion av det nämnda slaget kan vara en väg att formulera en hållbar strategi för verksamheten med köpta utbildningar och distansutbildningar på längre sikt. När det gäller de köpta utbildningarna vid Högskolan på Gotland råder viss oklarhet om policy och ansvarsförhållanden, bl.a. när det gäller uppföljning och utvärdering. Ingångna avtal med andra högskolor varierar till innehåll och utformning, men ger i regel inte rimliga ekonomiska villkor för Högskolan på Gotland. Dessa förhållanden är till nackdel för kvalitetsutvecklingen av de berörda utbildningarna.

Enligt bedömargruppens mening är det slutligen viktigt att framtidsdiskussionerna sker i medvetande om de ekonomiska ramar som gäller för verksamheten vid Högskolan på Gotland. De begränsar utrymmet för sådana satsningar som kräver större investeringar i personella och fysiska resurser.

Bedömargruppen rekommenderar

- att högskolan – gärna med hjälp av extern kompetens – gör en studie av framtida scenarier och profiler för Högskolan på Gotland. I en sådan studie bör ingå överväganden om vilka hot och möjligheter en fortsatt satsning på köpta utbildningar och distansutbildningar innebär.

- att högskolan utvecklar en långsiktig strategi för köp av utbildningar från andra högskolor. Ingångna avtal bör granskas och i nödvändiga fall omförhandlas med avseende på ekonomisk ersättning samt ansvar för uppföljning och utvärdering av utbildningarna.

Högskolans kvalitetsarbete

Övergripande struktur

Av såväl självvärderingsrapporten som platsbesöket framgår att det vid Högskolan på Gotland finns en brist på kunskap och insikt om vad kvalitetsarbete är. Detta förstärks av att högskolan saknar ett aktuellt kvalitetsutvecklingsprogram, vilket emellertid är förstäligt med tanke på den korta tid som Högskolan på Gotland existerat i sin nuvarande form. Att utveckla former för ett systematiskt kvalitetsarbete och påverka attityder och arbetsformer tar tid. Kvalitetsarbetet har hittills inte varit tillräckligt integrerat i verksamheten för att ge grund för en sådan utveckling. Den centrala samordningsgruppen har dominerats av administrativ personal och inte varit tillräckligt förankrad i utbildnings- och forskningsverksamheten. Kvalitetsarbetet förefaller också ha saknat koppling till verksamhetsplanering, budget och årsredovisning. Det saknas ännu systematik och rutiner i uppföljningen av kärnverksamheten. Högskolan på Gotland befinner sig således i början av en process, men viljan och ambitionen till fortsatt utvecklingsarbete finns.

Ett väl fungerande kvalitetsarbete förutsätter också att det finns en tydlighet när det gäller beslutsfattandet i organisationen. Vid Högskolan på Gotland råder ibland oklarhet kring var beslut fattas och vem som ansvarar för vad. Högskolan har under kort tid utvecklats från en mycket liten organisation med informella beslutsvägar, som fortfarande lever kvar till viss del. Ibland är det oklart om ett beslut fattas informellt eller formellt. Som exempel på oklarheter kan nämnas att både personal och studenter förefaller vara osäkra på vilken roll prorektor har. Ansvarsfördelningen mellan rektors kansli och förvaltningen är inte heller tydlig. Biblioteksrådet är ett forum som många inte känner till och det brister i kommunikationen mellan rådet och den övriga verksamheten. Lärarförslagsnämndens formella ställning som underordnad grundutbildningsalternativt forskningsnämnden är inte heller tydlig vid Högskolan på Gotland.

De informella beslutsvägarna fungerar dock fortfarande i många fall väl och är mycket uppskattade. Inte minst studenterna använder sig av de informella vägarna. Att snabbt kunna vända sig till ansvarig person och också få till stånd en förändring på kort tid uppskattas. Det finns dock alltid en risk att frågor som måste hanteras formellt försvinner i den informella hanteringen. När en organisation växer och blir större måste de formella beslutsvägarna tydliggöras. Platsbesöket gav vid handen att Högskolan på Gotland befinner sig i det läget just nu.

Det har varit svårt för bedömaregruppen att få en överblick över gällande organisation vid högskolan. En tydlig och inom högskolan känd struktur är

nödvändig för kvalitetsarbetet. Det visade sig också att arbetet med självvärderingen bidrog positivt till den organisationsöversyn som nu pågår vid högskolan. Detta är ett gott exempel på personalens delaktighet i förändringsprocessen och på att arbetsplatsträffarna fungerat som forum för att föra personalens åsikter uppåt i organisationen.

Bedömargruppen rekommenderar

- att högskolans ledning prioriterar högskolans kvalitetsarbete och utarbetar ett kvalitetsutvecklingsprogram som knyts till verksamhetsplanering, budgetarbete och årsredovisning.
- att högskolan fullföljer arbetet med organisationsöversynen, som bör omfatta högskolans alla verksamheter. I den nya organisationen bör beslutsfattande och ansvarsfördelning mellan högskolans olika organ och arbetsenheter vara tydlig.
- att kvalitetsarbetet integreras i högskolans reguljära verksamheter och att ansvaret för detta arbete tydliggörs i den nya organisationen.

Målen

Ett måldokument för högskolan antogs i februari 2000 men enligt vad som framkom vid platsbesöket är måldokumentet bara delvis känt inom högskolan. Formuleringarna är mycket allmänt hållna, vilket innebär att det är svårt att utläsa vilka konkreta mål högskolan har för sin verksamhet. Vid sidan av måldokumentet finns policies fastställda för olika verksamhetsområden, för näringslivssamverkan, arbetsmiljö, flexibel utbildning m.m. Det saknas dock en samlad bild av dessa mål samt en operationalisering och nedbrytning av dem i delmål för olika organ och arbetsenheter i högskolan.

Högskolan på Gotland har speciella förutsättningar och styrkor som borde kunna tas tillvara och uttryckas klarare i måldokumentet. Detta skulle ge högskolan en tydligare profil. Detta gäller särskilt verksamheten inom det humanistiska området och de särskilda förutsättningar som finns på Gotland bl.a. inom historia, arkeologi, museiverksamhet samt i skärningspunkten mellan dessa och andra vetenskapsområden. Även Östersjöprofilen borde kunna utvecklas vidare, exempelvis genom utökat samarbete med Östersjöstiftelsen.

Så länge köputbildningar och distansutbildningar är en betydande del av högskolans utbildningsutbud är det angeläget att villkoren för denna verksamhet är väl diskuterade, genomtänkta och formulerade i måldokumentet. Den potential som ligger i högskolans internationella utbyte och samarbete inom profilområdena borde också uttryckas tydligare i målformuleringarna för Högskolan på Gotland.

Bedömargruppen rekommenderar

- att högskolan omarbetar sitt måldokument och formulerar övergripande mål som sammanfattar nuvarande policydokument av olika slag, men som också innehåller inriktningsmål och mätbara mål.

- att högskolans mål görs väl kända och accepterade i organisationen.
- att de övergripande målen som ett led i det fortsatta kvalitetsarbetet bryts ner och utvecklas vidare på alla nivåer och enheter i högskolan.
- att högskolans profilmråden uttrycks tydligt i måldokumentet med utgångspunkt i högskolans styrkor och specifika förutsättningar.

Ledarskapet och styrningen

Högskolans ledning och styrning präglas av förhållanden som finns vid en liten högskola med informella kontakter och beslutsvägar. Högskolan har nu emellertid en sådan storlek att det måste vara klart för alla vilka delegationer av ansvar och befogenheter som gäller i organisationen. Informationskanaler och beslutsvägar bör vara tydliga och väl kända i högskolan. I nuläget är dessa förhållanden reglerade i en rad olika dokument.

Idag finns många enhetschefer i förvaltningen och de flesta sitter i ledningsgruppen tillsammans med rektor, institutionens prefekt, bibliotekschefen och chefen för Innova. Personal med administrativa uppgifter dominerar därmed kraftigt i högskolans ledningsgrupp, vilket lätt kan leda till att en klyfta uppstår mellan förvaltning och institution. Det är viktigt att få en bredare representation för kärnverksamheten i ledningsgruppen, vilket troligtvis blir fallet när den nya organisationen med flera institutioner träder i kraft. Situationen skulle underlättas om förvaltningen kunde representeras av färre företrädare i ledningsgruppen. Att CFÖ inte är representerad i den nuvarande ledningsgruppen är också en brist. Det gör att en stor del av forskningen tenderar att leva sitt eget liv vid sidan av den övriga verksamheten.

Rektor har i nuläget ett stort ansvar och hög arbetsbelastning. Prorektor har utöver uppdraget att vara rektors ställföreträdare inga uttalade ledningsuppgifter. De organisationsförändringar som nu är aktuella gör det möjligt att tydliggöra ledningsstrukturen och skapa tydligare informations- och kommunikationskanaler inom högskolan.

Högskolestyrelsen behandlar frågor av skiftande vikt och karaktär. En stor del av styrelsens arbete har under senare tid upptagits av diskussioner kring ekonomin. Detta har inneburit att tiden inte räckt till för att diskutera högskolans verksamhet på längre sikt. I den situation som Högskolan på Gotland nu befinner sig ligger ansvaret tungt på styrelsen att arbeta proaktivt med långsiktiga frågor och att vara ett stöd åt rektor. Det kan ta sig uttryck i ett större engagemang i det fortsatta kvalitetsarbetet.

Bedömaregruppen rekommenderar

- att högskolan i delegationsordningen tydliggör vilken funktion och ansvar olika chefer, nämnder och grupperingar vid högskolan har i den nya organisationen.
- att högskolestyrelsen ser över sin ärendelista i syfte att öka tonvikten på långsiktiga och strategiska frågor.

Allas delaktighet

Det samarbetsavtal som ingåtts vid högskolan har skapat goda möjligheter för personalen att vara delaktiga i de beslut som fattas. Bedömargruppen ser det som intressant att samarbetsavtalen utnyttjas för att skapa en form för kommunikation och medinflytande. Ett problem i sammanhanget är att studenterna inte deltar i arbetsplatsträffarna. Därför är det viktigt att utbildnings- och forskningsfrågor behandlas i de besluts- och beredningsorgan som finns föreskrivna i högskoleförordningen, eftersom studenterna är representerade där.

Samarbetsavtalet ska utvärderas i slutet av 2002. Då är det viktigt att se över vilken typ av frågor som ska behandlas vid arbetsplatsträffarna och/eller i andra organ. Dubbla beslutsvägar kan skapa både förvirring och onödigt arbete. I stort sett är erfarenheterna hittills positiva, men återföringen av behandlade frågor från den centrala samverkansgruppen tillbaka till arbetsplatsträffarna fungerar inte fullt ut. Informationskanalerna kan också behöva förstärkas. Arbetsplatsträffarna ersätter inte andra informationskanaler, bl.a. saknas ett fungerande intranät vid högskolan.

Studenterna har stort informellt inflytande över sin utbildning vid högskolan. De har nära till sina lärare och kan lätt kontakta dem. Både lärare och studenter tycks vara mycket nöjda med samarbetet. De många informella kontakterna kan dock leda till att de formella strukturerna försvinner, vilket kan vara frustrerande när det informella kontaktnätet inte fungerar. Rektor och kårordförande har möte en gång i veckan då de diskuterar aktuella frågor och studentkåren kan föra fram sina synpunkter. Studenterna finns representerade i högskolans styrelse, nämnder, ledningsgrupp och institutionsstyrelse. Det är dock viktigt att studenterna även finns representerade i beredande organ, framförallt på institutionsnivå, där undervisningen bedrivs. Med tre institutioner kommer studenternas representation på sikt att förbättras.

Högskolans ledning och studentkåren har ett gemensamt ansvar för att förbättra de formella rutinerna för studentmedverkan vid högskolan. Kåren bör se över sina rättigheter och t.ex. ta ställning till om kåren ska ge sitt bidrag till högskolans årsredovisning. Högskolan å sin sida bör bidra till introduktionsutbildningen av studentrepresentanterna och bevaka att studenterna har plats i alla beredande organ.

Regelbundna enkäter till personal och studenter är ett sätt att hämta in medarbetarnas synpunkter på verksamheten. En början till detta finns i den genomförda självvärderingen. Enkäter kan också vara underlag för ett program för kompetensutveckling av personalen, vilket i nuläget saknas vid Högskolan på Gotland. Medel för kompetensutveckling finns i varje enhets budget och respektive chef ansvarar för sin personals kompetensutveckling. Enligt bedömargruppen fungerar detta tillfredsställande för den administrativa personalen. Det är svårare för en liten högskola att klara kompetensutvecklingen av lärarpersonalen på egen hand. Samverkan kan exempelvis sökas med större lärosäten när det gäller pedagogisk utbildning.

Bedömargruppen rekommenderar

- att högskolan fullföljer planerna på en utvärdering av samarbetsavtalets för- och nackdelar från såväl personalens som studenternas synpunkt.
- att den interna informationen förbättras.
- att högskolan och kåren tillsammans bevakar att formerna för det formella studentinflytandet vid högskolan fungerar, både i högskolans reguljära utbildningar och i de köpta utbildningarna.
- att högskolan upprättar ett kompetensutvecklingsprogram för lärarpersonalen och söker samarbete med andra lärosäten i pedagogisk utbildning.

Uppföljning, utvärdering och förbättringsarbete

Systematiskt kvalitetsarbete kräver rutiner för löpande uppföljning och dokumentation av gjorda iakttagelser och resultat samt former för värdering och återkoppling av dessa erfarenheter i det löpande förbättringsarbetet. Detta ska komma till uttryck i kvalitetsutvecklingsprogrammet. Vid Högskolan på Gotland pågår en rad olika utvärderings- och kvalitetsutvecklingsprojekt, men det saknas systematik. Resultaten tas därför inte till vara på ett optimalt sätt.

De nationella kraven på uppföljning och utvärdering av högskolornas verksamhet har skärpts väsentligt under senare år. Den senaste årsredovisningen för Högskolan på Gotland ger en god bild av verksamheten utifrån de nationella målen, men däremot saknas en motsvarande analys mot bakgrund av högskolans egna mål.

Kursvärderingarna är av tradition ett viktigt inslag i kvalitetsarbetet. Riktlinjer för hur dessa ska genomföras finns på institutionen, men de tillämpas inte i alla kurser. På enskilda utbildningar fungerar det väl, som till exempel inom tillämpad byggnadsvård och IT/ekonomiprogrammet. Inom tillämpad byggnadsvård diskuterar studenter och lärare tillsammans resultaten av de skriftliga kursvärderingarna och synpunkterna dokumenteras i minnesanteckningar som görs tillgängliga även för kommande studenter. Inom IT/ekonomiprogrammet har studenterna bildat ett kvalitetsråd. Efter varje avslutad kurs skriver kvalitetsrådet en kursvärderingsrapport som den ansvarige läraren vid Linköpings eller Stockholms universitet får möjlighet att kommentera. Rapporten skickas sedan till det ansvariga universitetet.

I övriga köputbildningar är kvalitetsansvaret mer otydligt och det är svårare för studenterna att påverka. Om studenterna vill framföra sina synpunkter på en utbildning är det inte alltid klart vem de ska vända sig till.

Grundutbildnings- och forskningsnämnderna har det övergripande ansvaret för kvalitetsutvecklingen av utbildnings- och forskningsverksamheten i högskolan, men de saknar ännu utvecklade rutiner och systematik i utvärdering och återkoppling av resultaten. Kvalitetsarbetet bedrivs i praktiken till stor del av lärarna och forskarna på ämnesnivå.

Grundutbildningsnämndens tre huvuduppgifter har sedan högskolan startade varit: att kontrollera kursplaner mot högskoleförordningen, att formulera

kursplaner och att utreda/bereda kommande utvärderingar. Kvalitetskontrollen av den utbildning som ges vid högskolan har hittills skett på ämnesnivå. Ansvaret för detta kommer dock i framtiden alltmer att präglade grundutbildningsnämndens verksamhet. Enligt bedömargruppens mening är det särskilt viktigt att nämnden utarbetar ett system för kvalitetsgranskning vid inrättande av nya program och ämnen på kandidatnivå.

Forskningsnämnden fördelar medel efter ansökan från lärarna. Hittills har detta skett utan medverkan av externa granskare. Någon systematisk uppföljning av fördelade forskningsmedel görs inte heller.

Inom högskolans administration finns flera exempel på utvecklat kvalitetsarbete som kan tas tillvara i det fortsatta arbetet med ett kvalitetsutvecklingsprogram för högskolan som helhet. Vid ekonomienheten har man börjat göra kvartals- och månadsvisa uppföljningar som presenteras för ledningsgruppen, högskolestyrelsen och budgetansvariga, för att få en bättre bild av det ekonomiska läget. Inom IT-enheten dokumenteras allt arbete som utförs i syfte att se om enheten tillhandahåller rätt support. Där finns också ett kompetensutvecklingsprogram för personalen. Intendentur- och vaktmästeri har genomfört en enkätundersökning bland personal och studenter, också detta i syfte att se om rätt support tillhandahålls. Vid Innova genomgår personalen en kvalitetsrevisionsutbildning tillsammans med motsvarande enheter vid 18 andra högskolor. Hittills har en processbeskrivning tagits fram som beskriver varje steg i verksamheten. Under våren arbetar enheten också med att ta fram en fullständig verksamhetsbeskrivning, en kvalitetspolicy och en kvalitetshandbok. Syftet med utbildningen är att högskolorna ska kunna granska varandras verksamheter.

Bedömargruppen rekommenderar

- att högskolan ser till att kursvärderingssystemet fungerar i alla kurser och följer upp hur resultaten används i verksamheten.
- att ansvaret för kvalitetsarbetet i de s.k. köputbildningarna förtydligas.
- att grundutbildningsnämnden utarbetar ett system för kvalitetsgranskning av nya program och huvudämnen på kandidatnivå.
- att högskolan tar tillvara den kunskap som finns i organisationen när kvalitetsutvecklingsprogram och rutiner för kvalitetsarbetet utarbetas.
- att högskolan genomför utvärderingar även utifrån sina egna mål.

Särskilda kvalitetsmål

Sambandet mellan grundutbildning och forskning

Forskningsverksamheten vid Högskolan på Gotland är av begränsad omfattning. Forskningsprojekten är i stor utsträckning ämnesövergripande men huvudsakligen koncentrerade till arkeologi, biologi, etnologi, historia och kulturgeografi. Av högskolans 40 lärare är 24 disputerade, vilket är en hög

andel jämfört med andra mindre högskolor. Större delen av forskningsmedlen utgörs av externa anslag till forskare vid CFÖ. Högskolans egna forskningsanslag fördelas av forskningsnämnden efter ansökan från lärarna vid institutionen. Forskningsnämndens policy är att de lektorer som söker forskningsmedel ska få forska 25 procent av sin tid – en målsättning som hittills kunnat uppnås.

CFÖ leds av en grupp lärare och forskare som representerar ämnena arkeologi, historia, etnologi, kulturgeografi och företagsekonomi. Verksamheten har Östersjöområdet som geografisk ram. Centrets forskning och administration finansieras helt med externa medel. Vid CFÖ arbetar cirka 15 forskare och forskningsassistenter. Motsvarande ungefär 1,5 tjänst finansieras av högskolan för undervisning i grundutbildningen. CFÖ har också knutit till sig ett tiotal forskare vid andra universitet och högskolor runt Östersjön.

Både studenter, lärare, forskare och handledare vittnar om att det finns en nära anknytning mellan grundutbildningen och den forskning som bedrivs vid högskolan. Det är hög prioritet bland lärarna att integrera sin forskning i den grundutbildning de undervisar i. Studenter på C-, D- och ibland redan på B-nivå engageras i forskningsprojekt när de genomför sina projekt och examensarbeten. Handledarna finns såväl vid institutionen som vid CFÖ.

Inom områden där forskning pågår vid högskolan är det positivt att högskolan är liten. Det ger en närhet mellan studenter och lärare samt även emellan lärarna. Den starka forskningsanknytning som studenterna får på tidigt stadium upplevs som en kvalitetshöjande faktor för grundutbildningen. I vissa fall finns också goda samarbetsmöjligheter med arkiv och museer i omgivningen. Dessutom förekommer mycket kontakter och erfarenhetsutbyte mellan lärarna över ämnesgränserna, vilket också är fruktbart för forskningsanknytningen.

Inom andra områden är situationen mer problematisk, bl.a. i utbildningar som köps från andra lärosäten. I många fall är dock lärarkompetensen hög i dessa kurser beroende på att Högskolan på Gotland har förhållandevis lätt att attrahera kvalificerade lärare. Externa lärares medverkan i undervisningen ger dessutom möjlighet till kontakter med forskningsmiljöer vid större lärosäten. Ibland saknas dock dessa förutsättningar och forskningsanknytningen blir svårare att lösa. Enligt bedömargruppens mening finns det skäl att noga överväga alternativa sätt att åstadkomma den eftersträvade forskningsanknytningen i grundutbildningen i samverkan med andra högskolor.

Bedömargruppen rekommenderar

- att högskolan ägnar särskild uppmärksamhet åt hur sambandet mellan grundutbildning och forskning kan upprätthållas i de köpta utbildningarna.

Bibliotekets funktion

Det nya Almedalsbiblioteket invigdes i september 2001. Det är ett gemensamt folk- och högskolebibliotek med högskolan och Gotlands kommun som

huvudmän. Bibliotekets verksamhetsidé beskrivs i avtalet mellan de två huvudmännen på följande sätt: "Biblioteket skall vara ett gemensamt bibliotek för alla, fungera som en mötesplats för människor med olika informationsbehov och bli en länk mellan högskolan och det gotländska samhället."

Det nya biblioteket är en arkitektoniskt vacker byggnad och en stor tillgång inte minst för högskolan. Trots detta är situationen inte problemfri. Av årsredovisningen 2001 framgår att högskolans studenter påtalat svårigheter med att utnyttja biblioteket optimalt. Svårigheterna hänger samman med lokalernas utformning, tillgång till datorarbetsplatser, tysta läsplatser m.m.

Att det finns två huvudmän med olika intressen gör det ibland svårt för biblioteket att tillfredsställa allas behov och önskemål. Studenterna vill bl.a. ha längre öppettider på kvällar och helger, och ljudnivån i biblioteket upplever de som alltför hög. De två huvudmännen har också olika budgetprocesser, vilket försvarar för biblioteket att planera sin verksamhet. Att biblioteket är nytt och fortfarande inte funnit sina rutiner för litteraturinköp och bokbeställningar vittnar de skiftande erfarenheterna från lärarna och studenterna om. Det biblioteksråd som finns vid högskolan fungerar i vissa avseenden bra, men studenterna känner inte till dess existens och de har ibland svårigheter med att få tag i den litteratur de behöver. Biblioteket har bara varit i funktion en kortare tid och situationen tycks successivt bli bättre.

Inom biblioteksväsendet finns utvecklade rutiner och betydande erfarenhet av kvalitetsarbete. Almedalsbiblioteket är ett nytt och spännande projekt som det finns stor anledning att följa upp och lära av. Det gäller alla högskolor som inte är tillräckligt stora för att bära upp en egen fullvärdig organisation för vetenskaplig informationsförsörjning. Biblioteket är också av central betydelse för högskolans utveckling och planerna på distansutbildning, mediautbildning m.m. Därför är det viktigt att fortlöpande följa upp hur kommunikationen med brukarna i högskolan, lärarna och studenterna, fungerar.

Bedömargruppen rekommenderar

- att biblioteksfunktionen integreras i högskolans fortsatta kvalitetsarbete.
- att högskolan förtydligar biblioteksrådets roll och funktion.

Internationella kontakter och samverkan

Högskolan på Gotland har i förhållande till sin storlek ett omfattande internationellt utbyte och kontaktnät över hela världen, men främst i Europa. Samarbetet med de baltiska länderna är stort inom arkeologi- och byggnadsvårdsutbildningarna. Under 2001 stod högskolan värd för en internationell arkeologisk konferens som samlade 260 deltagare från hela världen. Högskolan arrangerade också två seminarier med Östersjöanknytning där både lärare och studenter deltog. Utöver det reguljära studentutbytet skickar högskolan ut och tar emot praktikanter. Lärare har också varit på kortare utbyten.

En internationell sekreterare arbetar med att utveckla och etablera högskolans internationella kontakter inom såväl grundutbildning som forskning. Den

internationella sekreteraren samarbetar med Studentkåren Rindis internationella sekreterare när det gäller mottagande av utbytesstudenter, vilket enligt båda parter fungerar väl.

Bedömargruppen fick vid platsbesöket intrycket av att organisationen för det internationella arbetet är otydligt och sekreteraren får arbeta mycket på egen hand. Förhoppningsvis kommer detta att åtgärdas i den nya organisationen. Med den vikt som högskolan lägger vid de internationella aspekterna är det angeläget att denna stödfunktion får en tydlig plats i organisationen och att den integreras med det övriga utvecklingsarbetet.

Bedömargruppen rekommenderar

- att högskolan ger det internationella arbetet en tydlig plats i den nya organisationen.
- att högskolan utnyttjar de redan etablerade internationella kontakterna inom forskningen för att öka internationaliseringen i grundutbildningen.

Bilaga 1

Material och bedömningsunderlag

- Självvärderingsrapport inkl. bilagor
- Budgetunderlag för perioden 2002–2005 samt budget för 2002
- Årsredovisningar för 2000 och 2001
- Årsredovisning från Internationella sekretariatet 2001
- Utbildningskatalog 2002/2003
- Listor över lärare och högskolans nämnder, styrelser och kommittéer
- Information om Innova hämtat från hemsidan
- Information om CFÖ hämtat från hemsidan
- Samverkan för utveckling, Arbetsgivarverket, Cirkulär 1997:A9
- Beslut, Institutionsstyrelsens sammansättning, 1998-12-15
- Beslut, Delegation till Institutionsstyrelsen, 1999-04-09
- Beslut, Delegation till Grundutbildningsnämnden, 1999-04-09
- PM angående biblioteksrådets uppdrag och sammansättning, 1999
- Kvalitetsprogram för Högskolan på Gotland, 1999-05-03
- Forskningsstrategi för Högskolan på Gotland, 1999-12-07
- Lokala föreskrifter för studenternas arbetsvillkor, 2000-02-22
- Kultur och natur – drivkrafter för regional utveckling, Näringslivsriktad forskningsprofil vid Högskolan på Gotland, 2000-03-22
- Redovisning av enkätundersökning av den psykosociala studerandemiljön vid Högskolan på Gotland, oktober 2000
- Jämställdhetsplan för Högskolan på Gotland, 2001
- Beslut, Delegation inom Högskolan på Gotland fr.o.m. 2001-02-08
- Avtal för IT/ekonomiprogrammet läsåret 2001/2002 mellan Högskolan på Gotland och Stockholms universitet
- Avtal mellan Botaniska institutionen, Stockholms universitet, och Lärarutbildningen, Högskolan på Gotland avseende undervisning i biologi, 2001-05-15
- Avtal för IT/ekonomiprogrammet läsåret 2001/2002 mellan Högskolan på Gotland och Linköpings universitet
- Protokoll nr 1: Högskolestyrelsen, 2000-02-22
- Protokoll nr 2: Högskolestyrelsen, 2000-04-12
- Protokoll nr 3: Högskolestyrelsen, 2000-08-08
- Protokoll nr 4: Högskolestyrelsen, 2000-09-25
- Protokoll nr 5: Högskolestyrelsen, 2000-10-17
- Protokoll nr 6: Högskolestyrelsen, 2000-12-07
- Protokoll nr 1: Högskolestyrelsen, 2001-02-16
- Protokoll nr 2: Högskolestyrelsen, 2001-04-18
- Protokoll nr 3: Högskolestyrelsen, 2001-08-07

- Protokoll nr 4: Högskolestyrelsen, 2001-10-23
- Protokoll nr 5: Högskolestyrelsen, 2001-12-07
- Protokoll nr 1: Högskolestyrelsen, 2002-02-08
- Ett flertal beslutsdokument rörande den interna organisationen vid Högskolan på Gotland

Bilaga 2

Program för bedömargruppens platsbesök

4 mars 2002

18.30–20.00 Gunhild Beckman, rektor
Göran Burenhult, prorektor
Inger Österholm, prefekt

5 mars 2002

08.00–08.45 *Ledningsgruppen*

Gunhild Beckman, rektor
Catharina de Flon, personalchef
Magnus Gille, informationsansvarig
Arne Hansson, ekonomichef
Katarina Palmgren, studentkårens ordförande
Anna Säve-Söderbergh, t.f. bibliotekschef
Inger Österholm, prefekt

09.00–09.45 *Förvaltning och Gotland Virtual University (GVU)*

Mikael Eklund, chef för intendentur + reception
Catharina de Flon, personalchef
Magnus Gille, informationsansvarig
Arne Hansson, ekonomichef
Lars Nilsson, t.f. chef för studerandeavd.
Christer Olofsson, t.f. chef för IT-avd.
Ulla Åkermark-Jansson, GVU

10.00–10.45 *Arbetsgruppen för kvalitetsfrågor*

Tor Broström, lektor
Catharina de Flon, personalchef, arbetsgruppens ordförande
Helena Petrini, studenthälsan, arbetsgruppens sekreterare

11.00–12.00 *Grundutbildningsnämnd och forskningsnämnd*

Ulf Palmenfelt, lektor, ordf. grundutbildningsnämnden
Bertil Widbom, lektor, grundutbildningsnämnden
Göran Burenhult, professor, prorektor, ordf. forskningsnämnden
Kjell Larsson, docent, lektor
Lennart Runesson, lektor
Inger Österholm, prefekt, forskningsnämnden

- 12.00–13.30 *Lunch samt möte med en ledamot i högskolestyrelsen*
Jan-Erik Nilsson, VD Rederiet AB Gotland, ledamot i högskolestyrelsen
- 13.30–14.30 *Institutionen Hum/Sam*
Nils Blomkvist, docent, lektor
Peter Gillgren, lektor
George Gyllenfjell, student
Jennifer Gustafsson, student
Lennart Runesson, lektor
Inger Österholm, prefekt, lektor
- 14.45–15.45 *Institutionen N/T*
Mats Almgren, projektledare
Karin Bengtsson, lektor
Tor Broström, lektor
David Englund, student
Bo-Göran Johansson, lektor
Kjell Larsson, lektor
Bertil Widbom, lektor
Thomas Aggesjö, student
- 16.00–17.20 *Institutionen lärarutbildning, IT/Ekonomi, GAME*
Mats Andersson, student
Elisabet Edlund, högskoleadjunkt, utbildningsansvarig vid Gotland Art and Media Education, GAME
Caroline Nygren, utbildningsansvarig lärarutbildningen
Henrik Pettersson, student
Mattias Pettersson, student
Fredrik Sjöstrand, högskoleadjunkt, IT/Ekonomi
Desiré Weibul, student
- 17.30–18.30 *Högskolestyrelsen*
Ann-Mari Jansson, professor emeritus, styrelseledamot
Agneta Lundström, överintendent för Kungliga Husgeräds-kammaren, styrelsens ordförande
Eva Nypelius, kommunalråd, Gotlands kommun, styrelseledamot

6 mars 2002

08.00–08.45 *Centrum för Östersjöstudier – CFÖ*

Olle Hoffman, doktorand, webbmaster
Dan Karlsson, lektor, forskare
Sven-Olof Lindqvist, docent, projektledare, chef för CFÖ
Therese Lindström, forskningsassistent, ansvarig för vetenskaplig publicering
Marianne Nilsson, docent, forskare

09.00–09.45 *Innova Gotland och högskolans internationella sekretariat*

Richard Elgán, verksamhetschef för Innova Gotland
Mikael Granholm, internationell sekreterare
Mia Stuhre, projektkoordinator Innova

10.00–10.45 *Studentkåren Rindi*

Katarina Palmgren, studentkårens ordförande
Richard Wallin, f.d. ordförande för studentkåren 1999/2000
Lisa Andersson, ledamot i studentkårens styrelse
Sofie Persson, ordförande för humanisterna på Gotland
Mathias Cöster, ordförande i IT/Ekonomernas kvalitetsråd och ledamot i Visekons (IT/Ekonomernas) styrelse

11.00–11.45 *Biblioteket*

Tor Broström, ordförande bibliotekskommittén
Eva Dahlström, bibliotekarie
Peter Gillgren, ordförande biblioteksrådet
Anna Körner von Kern, bibliotekarie
Anna Säve-Söderbergh, t.f. bibliotekschef
Eddy Ullberg, bibliotekarie

11.45–13.15 Lunch

13.30–14.00 *Fackliga företrädare*

Gustav Jonsson, ordförande SACO
Bertil Martis, ordförande ST
Åke Sandström, vice ordförande SACO

14.15–15.30 *Rektor*

Gunhild Beckman, rektor

Högskoleverkets rapportserie från år 2000 och framåt

- Rätt juristutbildning? Utvärdering av juristutbildningar
Högskoleverkets rapportserie 2000:1 R
- Forskarskolor – ett regeringsuppdrag
Högskoleverkets rapportserie 2000:2 R
- Journalistutbildningarna i högskolan
Högskoleverkets rapportserie 2000:3 R
- Högskolestudier och funktionshinder
Högskoleverkets rapportserie 2000:4 R
- Utbildningar inom vård och omsorg – en uppföljande utvärdering
Högskoleverkets rapportserie 2000:5 R
- Utvärdering av Socionomutbildningar
Högskoleverkets rapportserie 2000:6 R
- Förnyad granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Jönköping
Högskoleverkets rapportserie 2000:7 R
- Larosätenas arbete med jämställdhet, studentinflytande samt social och etnisk mångfald
Högskoleverkets rapportserie 2000:8 R
- Goda exempel
Hur universitet och högskolor kan arbeta med jämställdhet, studentinflytande och social och etnisk mångfald
Högskoleverkets rapportserie 2000:9 R
- Tentamen: "Plussning" och begränsning av antalet tillfällen
Högskoleverkets rapportserie 2000:10 R
- Designutbildningar i Sverige. En utredning och utvärdering.
Högskoleverkets rapportserie 2000:11 R
- Högskoleprovet – Gärdagens mål och framtida inriktning
Högskoleverkets rapportserie 2000:12 R
- Eldsjälur och institutionell utveckling
Högskoleverkets rapportserie 2000:13 R
- Antagning till högskolan – erfarenheter och visioner
Högskoleverkets rapportserie 2000:14 R
- Att leda universitet och högskolor. En uppföljning och analys av styrelseformen 1998
Högskoleverkets rapportserie 2000:15 R
- Högskolornas tillämpning av EG-direktiv i sjuksköterskeutbildningen och barnmorskeutbildningen
Högskoleverkets rapportserie 2000:16 R
- Sexuella trakasserier mot studenter – högskolornas åtgärder
Högskoleverkets rapportserie 2000:17 R
- Livslångt lärande som idé och praktik i högskolan
Högskoleverkets rapportserie 2001:1 R
- Nationella ämnes- och programutvärderingar
Högskoleverkets rapportserie 2001:2 R
- Vilken betydelse har utländsk bakgrund för resultatet på högskoleprovet?
Högskoleverkets rapportserie 2001:3 R
- Examensrättsprövning – utgångspunkter och tillvägagångssätt för Högskoleverkets examensrättsprövning
Högskoleverkets rapportserie 2001:4 R
- Förnyad granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Lunds universitet
Högskoleverkets rapportserie 2001:5 R
- Förnyad granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Uppsala universitet
Högskoleverkets rapportserie 2001:6 R
- Karriär genom befordran och rekrytering
Högskoleverkets rapportserie 2001:7 R
- Högskoleverkets utvärderingar – från bedömning av kvalitetsarbete till bedömning av kvalitet
Högskoleverkets rapportserie 2001:8 R
- From quality audit to quality assessment
The New Evaluation Approach for Swedish Higher Education
Högskoleverkets rapportserie 2001:9 R
- Internationell jämförbarhet & nationell styrning – aktuella perspektiv på högskolornas examensordning
Högskoleverkets rapportserie 2001:10 R
- National Review of Subjects and Programmes
Högskoleverkets rapportserie 2001:11 R
- Forskarskolor i Sverige – en sammanställning
Högskoleverkets rapportserie 2001:12 R
- Utvärdering av datavetenskapliga/datalogiska utbildningar i Sverige
Högskoleverkets rapportserie 2001:13 R
- Förnyad granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Kungl. Musikhögskolan, Mälardalens högskola, Karlstads universitet samt Örebro universitet
Högskoleverkets rapportserie 2001:14 R
- Tid för studier – en jämförelse mellan fyra yrkesutbildningar
Högskoleverkets rapportserie 2001:15 R
- Förnyad granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Skövde
Högskoleverkets rapportserie 2001:16 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Malmö högskola
Högskoleverkets rapportserie 2001:17 R
- Pedagogisk skicklighet och pedagogiska meriter – historik och praktik
Högskoleverkets rapportserie 2001:18 R
- Högskoleprovets prognosvärde
Högskoleverkets rapportserie 2001:19 R
- Core curriculum – en bildningsresa
Högskoleverkets rapportserie 2001:20 R
- Akademisk frihet – en rent akademisk fråga?
Högskoleverkets rapportserie 2001:21 R
- Förnyad granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Kalmar, Högskolan i Trollhättan/ Uddevalla, Karolinska Institutet samt Stockholms universitet
Högskoleverkets rapportserie 2001:22 R
- Förnyad granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan Kristianstad
Högskoleverkets rapportserie 2001:23 R
- Utvecklingen av högskolornas samverkansuppdrag
Högskoleverkets rapportserie 2001:24 R
- Utvärdering av medie- och kommunikationsvetenskapliga utbildningar vid svenska universitet och högskolor
Högskoleverkets rapportserie 2001:25 R
- Studenterna i Sverige. Om livet och tillvaron som student vid sekelskiftet 2000
Högskoleverkets rapportserie 2001:26 R
- 20 åtgärder för att stärka studenternas rättssäkerhet – Högskoleverkets redovisning av ett regeringsuppdrag
Högskoleverkets rapportserie 2001:27 R
- Studenternas resultat
Högskoleverkets rapportserie 2001:28 R
- Högskolelärares bisysslor – hur fungerar högskolornas information och kontroll?
Högskoleverkets rapportserie 2001:29 R
- Kollegialitet eller rättssäkerhet
Högskoleverkets rapportserie 2001:30 R
- Uppföljning av särskilt urval vid antagning
Högskoleverkets rapportserie 2002:1 R
- Befordringsreformen 1999: Hur har det gått?
Högskoleverkets rapportserie 2002:2 R
- Utvärdering av ämnena latin, grekiska och nygrekiska vid svenska universitet
Högskoleverkets rapportserie 2002:3 R
- Utvärdering av teologiska och religionsvetenskapliga utbildningar vid svenska universitet och högskolor
Högskoleverkets rapportserie 2002:4 R
- Utvärdering av matematikutbildningar vid svenska universitet och högskolor
Högskoleverkets rapportserie 2002:5 R
- Kvalitetsutveckling och kvalitetsmodeller för högskolornas bibliotek – en förstudie
Högskoleverkets rapportserie 2002:6 R
- Utbildning anpassad efter arbetsmarkandens behov – så arbetar högskolan
Högskoleverkets rapportserie 2002:7 R
- Utvärdering av utbildningar i svenska/nordiska språk i Sverige
Högskoleverkets rapportserie 2002:8 R
- Utvärdering av utbildning i nationalekonomi vid svenska universitet och högskolor
Högskoleverkets rapportserie 2002:9 R
- Utvärdering av utbildning i företagsekonomi vid svenska universitet och högskolor
Högskoleverkets rapportserie 2002:10 R
- Utvärdering av grund- och forskarutbildning i lingvistik och teckenspråk i Sverige
Högskoleverkets rapportserie 2002:11 R
- Förnyad granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Danshögskolan
Högskoleverkets rapportserie 2002:12 R
- Förnyad granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Dramatiska institutet, Högskolan Dalarna, Kungliga Konsthögskolan och Sveriges lantbruksuniversitet
Högskoleverkets rapportserie 2002:13 R
- Förnyad granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Halmstad
Högskoleverkets rapportserie 2002:14 R
- Högskoleverkets tillsyn
Viktigare beslut 2000–2001
Högskoleverkets rapportserie 2002:15 R
- Förnyad granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Chalmers tekniska högskola, Göteborgs universitet och Kungl. Tekniska högskolan
Högskoleverkets rapportserie 2002:16 R

Högskoleverkets rapportserie 2002:17 R
ISSN: 1400-948X

Högskoleverket är en central myndighet för frågor som rör universitet och högskolor. Verket arbetar med kvalitetsbedömningar, tillsyn, uppföljningar, utveckling av högre utbildning, utredningar och analyser, bedömning av utländsk utbildning och studieinformation.

 HÖGSKOLEVERKET
National Agency for Higher Education